

Panagiotis Sotiris, Sebastian Budgen

Den andra grekiska vänstern

Ur *International Viewpoint* (24/5 2015) Ursprungligen i *Jacobin online magazine* (17/4)

Introduktion

På marxistarkivet finns ett stort antal artiklar om olika aspekter av utvecklingen i Grekland.¹ En del av dem behandlar specifikt den grekiska vänstern. Bland dem kan nämnas [Grekland och vänstern](#) (apr. 2012), [KKE och den grekiska revolutionen](#) (apr. 2012) och [Att förstå de grekiska kommunisterna](#) (feb. 2015), samt [SYRIZA, kommunistpartiet och det desperata behovet av en enhetsfront](#) (maj 2012) och [Kan SYRIZA bli ett ”nytt PASOK”?](#) (nov. 2012).

Men den grekiska vänstern består inte bara av *Greklands kommunistiska parti* (KKE) och *Syriza*, utan det finns en rik flora med andra organisationer, där de flesta ingår i en vänsterfront som heter *Antarsya*, som spelat en stor roll i den utomparlamentariska kampen, men som inte har nått några större valframgångar.²

För att få en allsidig förståelse för den grekiska vänstern och de idéer som där florerar så är det viktigt att även låta Antarsya komma till tals. Den följande intervjun med den ledande Antarsya-medlemmen Panagiotis Sotiris, ger en inblick i dessa frågor.

Vi får veta en hel del om vänsterns utveckling i Grekland sedan andra världskriget. En liten intressant – och förvånande – detalj i sammanhanget är att den franske marxistiske filosofen Althusser uppenbarligen haft stor betydelse i den grekiska vänstern, mycket större än någon annanstans.

Vi får en inblick i hur Antarsya är uppbyggt och fungerar, hur Antarsya ser på den övriga vänstern (särskilt KKE och Syriza) liksom på de centrala, såväl taktiska som strategiska problem, som den grekiska vänstern står inför. Inte minst diskuteras olika aspekter av samarbetsprojekt och enhetsfronttaktik som är mycket viktiga i den rådande situationen.

Det faktum att vi har att göra med en intervju och inte en genomarbetad analys innebär dock också vissa nackdelar: Man kastas mellan olika ämnesområden, politiska händelser, liksom namn på organisationer och personer nämns ibland bara i förbigående utan närmare förklaringar osv. Men intervjun är trots detta intressant. Den belyser många aspekter, reser många viktiga frågeställningar och är ett utmärkt komplement till de övriga artiklarna om Grekland på marxistarkivet.

Martin F 30/5 2015

¹ För en utförligare lista med artiklar, se [Grekland](#)

² 2014 fick Antarsya 2,27 % i de regionala valen, men bara 0,72 % i parlamentsvalet. Detta beror sannolikt på att många som sympatiserade med Antarsya röstade på Syriza i parlamentsvalet.

Panagiotis Sotiris är medlem i Antarsya och undervisar vid Aegean-universitetet.

Möjligen med undantag av Argentina har Grekland den största och mest mångfacetterade antikapitalistiska vänstern i världen – en följd av decennier av splittringar och en rik anarkistisk och kommunistisk tradition. I motsats till den uppsplittring och de inbördes stridigheter, som kännetecknar situationen nästan över allt annars är Grekland också ett av de få länder, där huvuddelen av dessa krafter lyckats bygga en hållbar front med samarbete och aktivism, *Antarsya*, den Antikapitalistiska vänsterns front.

Antarsya är visserligen mikroskopiskt väljarmässigt – och på det området helt överskuggat av *Syriza* och kommunistpartiet (*KKE*) – men har en verklig samhällelig förankring och spelar en avgörande roll när det handlar om att organisera och mobilisera en rad sociala rörelser. I denna artikel granskar Sebastian Budgen detta komplexa och fascinerande landskap tillsammans med Panagiotis Sotiris, akademiker, aktivist och ett ledande namn inom Antarsya.

Vi kanske kan starta med några personliga frågor om din bakgrund, hur du blev politiskt aktiv, och de olika faserna i den utvecklingen.

Jag är född 1970 och inledde mitt politiska engagemang i studentrörelsen under andra hälften av 1980-talet. Jag började studera på Athens universitet 1987, på institutionen för filosofi, psykologi och pedagogik. Även om jag deltog i olika mobiliseringar under gymnasietiden var jag mest aktiv i det som då kallades ”Omgrupperingen av vänsterstudenter” (*Aristeres Syspeiroseis Foititon*), ett nätverk av radikala, oberoende, vänstergrupper på universitetet, som uppstått genom utvecklingen bland olika traditioner inom den revolutionära vänstern på universitetet.

Under den här tiden, andra hälften av 1980-talet, var det en av de viktigaste mötesplatserna för allt som återstod av den revolutionära vänstern i Grekland. I början av 1990-talet uppstod ur detta en politisk grupp, som hette ”Omgrupperingar av vänstern” (*Aristeres Syspeiroseis*), som senare skulle bli en del av ”Omvandling av vänstern” (*Aristeri Anasynthesi – ARAN*). Under studentåren deltog jag i alla stora strider inom studentrörelsen i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet och var medlem av Nationella studentunionens centralråd (EFEE).

Hösten 1989 inträffade en viktig splittring inom det kommunistiska ungdomsförbundet och *KKE*, en följd av kritiken av det grekiska kommunistpartiets högersväng. Efter det bildades

Nya vänsterströmningen (NAR). Det gav den antikapitalistiska vänstern i Grekland nytt syre, eftersom det ledde till en viktig förening mellan den revolutionära vänstern och den kommunistiska rörelsen.

Det ledde också fram till en rad mycket viktiga politiska initiativ, en del av dem har betydelse också idag. Särskilt viktigt var det när EAAK (Förenade oberoende vänsterrörelsen) bildades på universitetet. EAAK föddes ur den stora proteströrelsen på gymnasier och universitet vintern 1990-1991 och har varit den grekiska studentrörelsens ryggrad – eller i varje fall en del av ryggraden – under de senaste 25 åren.

Tillströmningen i början av 1990-talet av kamrater från den kommunistiska traditionen underlättade också en rad initiativ inom fackföreningsrörelsen. Det tog sig uttryck i att det uppstod vänsterradikala grupper och strömningar inom fackföreningarna och att det togs initiativ till nya fackföreningar. Det var ganska viktigt, först inom den offentliga sektorn men också, när vi kommit in på 2000-talet, genom försök med nya former av facklig aktivism på basplanet inom den privata sektorn, särskilt inom delar med flexibla och osäkra anställningar.

Under denna period skulle den antikapitalistiska vänstern dessutom spela en betydande roll i viktiga strider, exempelvis de stora protesterna 1998 mot införande av nya examensprov för lärare på grundskolor och gymnasier.

Sedan jag tagit min fil kand 1993 och doktorerat 1999 engagerade jag mig i detta arbete. I många år var jag aktiv i lärarfacket på handledarskolorna i Aten och ordförande för det mellan 2005 och 2007.

Handledarskolor (*frontistiria*) är privata institutioner, där studenterna förbereder inträdes-examina till universitetet. De existerar på grund av bristerna i det traditionella utbildningsväsendet och innebär på sätt och vis en öppen kommersialisering av utbildningen. Lärarna har dåligt betalt och hotas av osäkra anställningsvillkor. Följden blev att vi kämpade mycket för att få till stånd kontraktsanställningar och samtidigt slåss för vår värdighet som lärare.

Från 2005 började jag också arbeta som biträdande lektor och var fackligt aktiv på universitetet. Jag var vice ordförande för Universitetslärarnas fackförening på Egeiska öarna och 2013-2014 medlem av styrelsen där och, under en kort tid, ledare för Universitetslärarnas förbund i Grekland. Ja, så ser min egen fackliga bakgrund ut.

Och din doktorsavhandling?

Jag skrev min avhandling under andra hälften av 1990-talet om Louis Althusser's verk. Den var inriktad på Althusser's syn på filosofi och på hur definitionen av filosofi utvecklats hos Althusser. Det berodde på mitt speciella intresse för Althusser men också, får jag erkänna, på att Althusser påverkat den grekiska vänstern på ett speciellt sätt.

Vi ska återkomma till det strax. Din politiska bakgrund har således varken med kommunistpartiet eller det eurokommunistiska partiet att göra. Kan du göra en snabbskiss av den icke kommunistiska eller icke-eurokommunistiska vänstern i Grekland efter andra världskriget?

Jag anser nog att jag kommer från en kommunistisk bakgrund, fast jag har aldrig varit medlem av kommunistpartiet (KKE) eller kommunistpartiet-inrikes (KKE-inrikes).³

³ KKE-inrikes, som representerade den eurokommunistiska strömningen i Grekland, bildades 1968 genom splittring av KKE efter den sovjetiska invasionen av Tjeckoslovakien. I slutet av 1980-talet deltog KKE-inrikes i en valkoalition som 1991 ombildades till partiet *Synaspismós* (Vänsterkoalitionen för rörelser och ekologi) som sedan (2004) var med och grundade *Syriza*.

Den revolutionära vänstern i Grekland har en ganska lång historia bakom sig. Det är inte bara den trotskistiska rörelsen i Grekland, som har en lång historia, med rötter i 1920-talet, även de maoistiska eller marxist-leninistiska grupperna har djupa rötter.

I Grekland började inte den marxist-leninistiska, eller maoistiska, strömningen på 1960-talet, som på andra håll i Europa, utan 1956. Vändningen inom den internationella kommunistiska rörelsen efter Stalins död tog sig uttryck i ganska hårdföra högerinriktade ingripanden från Sovjetunionens (och de andra ”broderpartierna”) sida i det grekiska partiet. Det ledde till att Nicos Zachariades, KKE:s ledare under inbördeskriget, blev utesluten och en ny partiledning tillsattes.

Även om det ingick i avstaliniseringsprocessen framstod det för många partimedlemmar, särskilt de som var politiska flyktingar i Östblocket – de som tillhört den Demokratiska armén under inbördeskriget – som en högersväng. Till en början verkade deras hållning, och i det politiska sammanhang de befann sig, vara stalinistisk i det sätt man uttryckte sig på, men i själva verket handlade det om att man ville att den kommunistiska rörelsen skulle anta en mer vänsterinriktad politik.

Samma inställning återfanns bland en del politiska fångar i Grekland, bl a en stor del av de politiska fångarna på Ai Stratis, en av de öar, dit politiska fångar förpassades.

I början av 1960-talet, under den stora våg av radikaliserings och politiskt engagemang som förekom före militärkuppen och diktaturen 1967,⁴ fungerade denna typ av kritik av KKE:s politik som inspirationskälla för studenter och vänsteraktivister i Grekland. Vid samma tid, på 1960-talet, påverkades man också av de kinesiska kommunisternas kritik av ”sovjetrevisionismen” och det gav upphov till den grekiska maoismens särdrag. Men jag vill understryka att dessa historiska rötter i den kommunistiska rörelsen gav den marxist-leninistiska, eller maoistiska, rörelsen i Grekland en speciell karaktär och känsla för masslinjen.

Diktaturen 1967-1974 blev en viktig katalysator för den revolutionära vänstern i Grekland. Då skedde en radikaliserings och många av medlemmarna i den, som befann sig på hemmaplan eller i politisk exil i Västeuropa, fick kontakt med andra strömningar – trotskistiska, maoistiska eller guevaristiska (de senare var mer populära bland dem som höll på med olika former av väpnad kamp mot juntan).

Mötet med den revolutionära vänster som uppstått i Västeuropa efter Maj-68 var också avgörande. Det var även en tid då man ifrågasatte KKE:s linje och att det inte klarat av att förhindra en ny våg av repression, knappt 20 år efter nederlaget i inbördeskriget.

Ockupationen av Tekniska högskolan i Aten i november 1973, studenternas resning mot juntan och det våldsamma och blodiga sätt juntan slog ned protesterna på, blev symbolen för framväxten av den revolutionära vänstern som en viktig del av vänstern. Den revolutionära vänstern hade spelat en aktiv roll där och helhjärtat stött planerna på en ockupation. Den spelade också en roll för att rörelsen politiserades och radikaliserades och inte bara blev en rörelse för demokrati, utan också tog upp krav på en brytning med hela det maktsystem som rått efter inbördeskriget och USA-imperialismens roll i Grekland.

Under upproret var det, för första gången i sådan utsträckning, uppenbart att det fanns taktiska skiljelinjer gentemot mer reformistiska synsätt (ledningarna för både KKE och KKE(inrikes) betraktade upproret som lite omoget). Men det går förstås inte att förneka de heroiska insatser som många medlemmar av de båda partierna gjorde under upproret.

⁴ I april 1967 grep den grekiska armén makten med en statskupp. Grekland styrdes sedan av en militärjunta fram till sommaren 1974, då den tvingades att avgå efter en misslyckad kupp på Cypern (vilken ledde till att Turkiet ockuperade norra delen av ön).

Efter diktaturens fall 1974 uppstod en flora av revolutionära vänstergrupper, vilket ju var imponerande i sig, men samtidigt blommade den reformistiska vänstern upp ännu mer, särskilt inom kommunistpartiets ungdomsförbund. Det var också nu som Pasok⁵ framträdde med en i vissa avseenden mer radikal retorik jämfört med den reformistiska vänstern i kommunistpartierna.

Under sin första tid har den revolutionära vänstern en tendens att vara fixerad vid partibygge: det fanns två större maoistiska partier, andra maoistiska organisationer och även trotskistiska organisationer. Den sortens klassisk partipolitik och byggande av partiet eller grupper råkade in i en kris i slutet av 1970-talet på grund av avsaknaden av någon konsekvent strategi.

På sätt och vis var denna slags radikala politik från den revolutionära vänsterns sida kampinriktad men inte särskilt avancerad ideologiskt och i huvudsak inriktad på klassisk anti-imperialism. Till vissa delar liknade den också en mer radikal version av KKE:s hållning. Därigenom fick den också känna av den mer allmänna strategiska krisen inom den kommunistiska rörelsen i Grekland, i synnerhet som det mot slutet av 1970-talet stod klart att den kommunistiska vänstern i alla dess former förlorat kampen om hegemoni mot Pasok.

Pasok lyckades fånga just detta samband mellan demokratiska, socialist-reformistiska förändringar. ”Förändring” var förresten Pasoks viktigaste politiska budskap under valrörelsen 1981. Den kommunistiska vänstern hade godtagit denna reformistiska politik, och det gällde både KKE och KKE(inrikes), trots att de ansträngde sig för att skilja ut sig från Pasok.

De hade fogat sig i en underordnad position, något som symboliserades av KKE:s paroll i valet 1981: medan Pasok talade om ”förändring” var KKE:s budskap ”verklig förändring” eller ”det kan inte bli någon förändring utan KKE”, som ju i själva verket betydde att de gick med på att de inte hade något strategiskt alternativ att komma med.

I slutet av 1970-talet genomgick de flesta grupperna inom den revolutionära vänstern en kris, där medlemmarna ifrågasatte ideologin, ifrågasatte den hejdlösa aktivismen och ifrågasatte oförmågan att rätta sig efter en ny verklighet.

Under samma period kom en ny katalysator; splittringen av ungdomsförbundet till det KKE(inrikes), något som skulle få stora ideologiska konsekvenser.

OK, låt oss titta bakåt lite innan vi fortsätter med den historien. Du nämnde ju utvecklingen av den maoistiska strömningen. Läsare utanför Grekland känner förmodligen inte till mycket om den grekiska trotskismens utveckling, så om du ville göra en snabbkiss av den också.

Trotskismen i Grekland levde ju under många år efter inbördeskriget mestadels under jorden, eftersom den sågs som omstörtande. Främst var trotskisterna knutna till Fjärde internationals sekretariat. Det var huvudströmningen sedan *archeiomarxismen* brakat ihop, något som kan exemplifieras med dess stöd till ”den nationella regeringen” i slutet av inbördeskriget och upplösningen av *archeiomarxismen* som strömning.

En gång, på 1920-talet, hade *archeiomarxismen* varit en ytterst originell företeelse inom den grekiska vänstern – en märklig blandning av leninism och en förleninistisk betoning av skolning – som tävlade med kommunistpartiet inom vissa fackföreningar och senare skulle förknippas med den grekiska Vänsteroppositionen. Denna hade bildats dels av personer, som varit med i KKE, däribland viktiga ledande personer som stått för avsevärda teoretiska och

⁵ Pasok, som är en förkortning av *Panellinio Sosialistiko Kinima* (Panhelleniska Socialistiska Rörelsen), är ett socialdemokratiskt parti anslutet till Socialistinternationalen (där också svenska socialdemokratin är medlem).

politiska insatser, exempelvis Pantelis Pouliopoulos och Serapheim Maximos, dels av *archeiomarxisterna*.⁶

Andra världskriget blev också en provosten för den grekiska trotskismen. Några strömningar deltog i motståndsrörelsen mot ockupationen, andra intog en mer defaitistisk hållning som den grupp som leddes av Stinas, vid den tiden också politisk mentor åt Castoriadis.⁷

På 1960-talet och under diktaturen blomnade grekisk trotskism upp igen, fast aldrig i samma omfattning som den maoistiska strömningen. Under den perioden, i synnerhet på 1970-talet, var de maoistiska grupperna mycket, mycket större – och då talar vi om grupper med flera tusen medlemmar.

Bland trotskisterna fanns OKDE, knuten till Fjärde internationalens sekretariat. Efter diktaturen uppstod en healytisk grupp under Savvas Michail-Matsas, som på 1980-talet tog avstånd från Gerry Healy⁸ och nu är en högt respekterad person, både för sitt engagemang och sina teoretiska insatser.

Kamrater som tillhört rörelsen mot diktaturen bildade under den tiden *Socialistisk Revolution*, senare omdöpt till *Organisation för Socialistisk Revolution (OSE)*, knuten till International Socialist Tendency (IST), efter 1991 omdöpt till *Socialistiska Arbetarpartiet (SEK)*.

Var inte de ursprungligen ett slags maoister modell "light"?

Alldeles i början var OSE mer en sorts hybrid, med starka antiimperialistiska inslag. Men de tillhörde den mer allmänna kulturen inom den revolutionära vänstern i Grekland på den tiden, med en mycket starkt framträdande anti-amerikansk hållning.

De utgjorde också en del av den radikala studentrörelsen mot diktaturen och senare studentrörelsen efter diktaturen. Vid den tidpunkten var den grekiska studentrörelsen också den grekiska vänsterns stora försökslaboratorium, och det kan man se i de olika banor som personer förknippade med studentrörelsen följt efteråt. De ledande namnen inom studentvänstern har, på gott och ont, präglat vänsterns historia under många år.

OK, låt oss återgå till slutet av 70-talet, början av 80-talet, då var alla dessa grupper, maoister och trotskister ...

Det är då vikten av splittringen av ungdomsförbundet inom det eurokommunistiska partiet, eller KKE(inrikes), kommer in i bilden. KKE(inrikes), som var följden av splittringen inom KKE 1968, startade som ett uttryck för en strävan efter verklig förnyelse av kommunisternas strategi. Många medlemmar stödde det, särskilt de som befann sig i Grekland, mot den ganska förstockade partiapparat, som befann sig i landsflykt i Rumänien och Sovjetunionen.

Även om det drog till sig de bästa medlemmarna var det samtidigt redan från början präglad av en viss högervidning. Vid en del tillfällen under diktaturen togs avgörande steg högerut.

Men efter diktaturens fall representerade de en vilja till förnyelse av den kommunistiska strategin. Det framgick klart av det stöd inrikes-kommunistpartiet hade inom intellektuella

⁶ Archeiomarxisterna var medlem i Trotskijs internationella vänsteropposition under åren 1930-34. I slutet av 1930-talet var partiet i stället medlem i den s k Londonbyrån. Organisationen utsattes för hård repression under 2:a världskriget, både från högergrupper och från kommunistpartiet.

⁷ Se Pierre Broués artikel [Hur Trotskij och trotskisterna konfronterade Andra världskriget](#) som ägnar särskild uppmärksamhet åt Grekland.

⁸ Gerry Healy (1913-1989) var en ledande i Socialist Labour League (bildades 1959), som 1973 ombildades till Workers' Revolutionary Party (WRP). "Healyiterna", som de ofta kallades var länge den största trotskistiska organisationen i Storbritannien, men utvecklade alltmer sektaristiska drag samtidigt som Healy blev alltmer självsvåldig. Det är därför inte särskilt underligt organisationen drabbades av en långvarig kris som 1985 ledde till en revolt där Healy uteslöts och WRP splittrades i flera delar.

kretsar. De flesta kända och ansedda marxistiska intellektuella i Grekland på 1970-talet var, på ett eller annat sätt, medlemmar av KKE(inrikes).

Samtidigt var det till och med mer reformistiskt än KKE. Men inrikes-partiets ungdomsförbund, som hade djupa rötter i studentrörelsen mot diktaturen, var mycket radikalare. Efter det katastrofala valet 1977, då det stod klart att KKE hade en mycket större väljarbas än KKE(inrikes), inträffade 1978 en splittring inom inrikes-partiets ungdomsförbund.

Den grupp som framträdde ur splittringen hette EKON "Rigas Feraios" – B´Panelladiki (Andra pan-grekiska konferensen – splittringskonferensen) eller bara kort och gott B´Panelladiki. Det var en viktig grupp. Den var radikal, antikapitalistisk, påverkad av Althusser och Poulantzas, och var den första strömningen inom revolutionära vänstern, som gick utöver den grekiska kommunismens traditionella ekonomistiska antiimperialism.

Detta sammanföll med en ny radikaliseringsvåg inom studentrörelsen i slutet av 1970-talet: det var betydelsefullt. En del av dem som var med i den har fortsatt att spela en avgörande roll inom olika strömningar av vänstern. T ex John Milios, en välkänd marxist och tidigare ledande ekonom inom Syriza (och kritisk till den nuvarande regeringens förhandlingstaktik), som tillhörde ledningen för B´Panelladiki.

Det rörde sig alltså om en betydande splittring? Hur många personer, ungefär?

Antalet vet jag inte riktigt. B´Panelladiki hade i själva verket inte någon fast organisation i traditionell mening. Det skulle också bli ganska kortlivat, det upplöstes efter valet 1981. Men det satte starka avtryck på den grekiska vänstern, särskilt bland studenter och intellektuella.

1981 kom Pasok till makten på ett ganska radikalt socialdemokratiskt program. Inledningsvis genomförde man en rad viktiga progressiva reformer, men på samma gång var det uppenbart att det inte hade någon socialistisk strategi, utan en strategi för att modernisera kapitalismen. Detta avgörande skede orsakade en mycket omfattande kris inom den revolutionära vänstern. De stora maoistiska grupperna upplöstes; samtliga hade börjat drabbas av splittringar och problem och öppna konflikter från slutet av 1970-talet.

Kopplat till utvecklingen i Kina, eller på grund av den inre utvecklingen?

Inte bara fokuserat till Kina, även om högersvängen i Kina efter Maos död förvisso minskade deras attraktionsförmåga som alternativ till Sovjetunionen. Men krisen för maoismen i Grekland var mer kopplad till oförmågan att hitta en strategi, som verkligen kändes relevant för en hel generation av aktivister.

Deras huvudparoller och krav hade ju handlat om demokrati och grundläggande demokratiska reformer och en brytning med USA och så kommer det en socialdemokratisk regering, som genomför några grundläggande demokratiska reformer men samtidigt vill modernisera kapitalismen, ja då hamnar man förstas i en strategisk återvändsgränd.

Folk var också trötta på sin tidigare aktivism – man började säga, "Tja, varför inte, vi får väl se". Man övergick också från politik till privatliv, exempelvis genom att avsluta universitetsstudier som dragit ut på tiden, skaffa jobb, hitta karriärmöjligheter. Pasok öppnade statsapparaten och det fanns också vissa möjligheter att göra karriär inom den privata sektorn. Följden blev en mycket djup kris.

Är detta något som liknar hur den revolutionära vänstern sögs upp av Mitterrandregimen i Frankrike?

Jo, jag tror det finns många likheter. När vi diskuterar den här frågan brukar vi mest tala om framträdande namn, som verkligen bytt sida: folk från den revolutionära vänstern som senare

blivit mycket cyniska maktmänniskor inom Pasok, eller journalister i traditionella massmedia, eller som gjort karriär i den privata sektorn.

I själva verket fullföljde de flesta som tillhört 70-talets revolutionära vänster sina studier, började arbeta och under många år bar de med sig det som kännetecknat deras tidigare engagemang. Exempelvis var många av dem verkligt progressiva gymnasielärare och medlemmar av facket, redo att stödja kampen, eller läkare som var mer förstående för patienterna. Men de flesta var inte med i någon politisk organisation.

Fast sedan finns sådana som Chrysanthos Lazaridis, en av de närmaste medarbetarna till [tidigare konservativa premiärministern] Samaras. Han hade börjat som ledande namn inom B´ Panelladiki, innan han gjorde en tvär gir på 1980-talet och hamnade i nationalistiska kretsar.

En sorts Lucio Colletti?

Det var en ännu större politisk vändning. Han försökte till och med säga, ”Jag var den jag var då och därför har jag blivit höger nu”.

Kort och gott, på 1980-talet var den revolutionära vänstern i kris. De stora organisationerna ingick inte där eller också var det som återstod bara smågrupper, endera maoister eller trotskister.

Några andra har inriktat sig på miljöfrågorna. En del av de grupperna fanns med i de omgrupperingar bland vänsterstudenterna (*Aristeres Syspeiroseis Foititon*), som först uppstod efter studentrörelsen 1979. Under några år på 1980-talet var de det främsta stället för idéutbyte och politisering inom den revolutionära vänstern.

Först efter några år in på 1990-talet kunde en ny generation av aktivister inom den revolutionära vänstern växa fram genom samgåenden, där alla de som kom från den kommunistiska traditionen drogs in, en ny våg av studentkamp började och i slutet av 1990-talet började man arbeta i fackföreningarna.

På 2000-talet skedde också ett mycket stort tillflöde av studenter, speciellt genom de mycket omfattande studentprotesterna 2006 och 2007, där EAAK hade en ledande roll. Under denna period inträffade åter en omfattande politisering. En viktig händelse kom 2008 med ett stort protestutbrott bland ungdomen i december – och detta inte bara för den antikapitalistiska vänstern, utan också för Syriza och givetvis för anarkistiska/autonoma grupper.

Kan du säga lite mer om EAAK?

EAAK är samlingsnamnet på alla radikala grupper på universiteten. De får rätt mycket röster vid val till studentfacken, ungefär 10 procent (13 procent vid studentvalen 2014). Och de får alltid mer röster än Syrizas ungdomsorganisation vid de valen.

Ingår alla revolutionära grupper där?

Inte alla, men de flesta. Åtminstone för tillfället kan man säga att detta gäller nästan alla de grupper som ingår i Antarsya. Men de utgör en mycket viktig del av studentrörelsen.

OK, så vad du egentligen säger är det att det redan på 1990-talet fanns en början till en tradition av samarbete mellan olika revolutionära vänsterorganisationer?

Ja, och det var främst en lärdom från studentrörelsen och även från andra initiativ inom fackföreningsrörelsen. Det rädde vad vi i Grekland talar om som en ”frontaktig” stämning – dvs att det måste finnas ställen för politisk samordning och gemensamt agerande och metoder att överbrygga motsättningar.

Givetvis är det på samma gång en ganska motsägelsefull process, som tog sig olika uttryck, men det var den här biten som var betydelsefull för att åstadkomma en politisk kultur, som senare skulle leda till initiativ som Antarsya.

Alla revolutionära grupper ingick förstås inte i denna tradition. Till exempel gick SEK, Socialistiska Arbetarpartiet, under många år rätt mycket sin egen väg, kring egna initiativ, sin egen profil inom studentorganisationer och fackföreningar. Det var först under andra halvan av det första decenniet av 2000-talet, som vi började samarbeta med SEK. En del andra grupper, t ex några maoistiska grupper, ställde sig vid sidan av denna process.

Men hur vill du förklara det här? I andra länder har vi sett stora studentrörelser, men det har inte lett till något samarbete mellan olika vänsterorganisationer. I själva verket har rivaliteten ökat mellan dem. Och just i Grekland skulle man inte vänta sig att det skulle bli något allmänt samarbete om man tänker på den långa och blodiga historien och de stora ideologiska motsättningarna.

Hur vill du förklara att just Grekland blivit det stora undantaget? Det visar att det också under perioder utan några stora händelser går att lära sig att samarbeta.

Det handlar om studentrörelsens speciella dynamik. Studentrörelsen i Grekland har i stort sett, fram till memorandumperioden [överenskommelserna mellan den grekiska regeringen och långivarna] och tiden efter 2010, segrat i nästan alla strider. Den har alltid varit politiserad. Intresset har alltid varit stort för valen till studentfacken, som alltid hålls på samma dag, och de olika alternativen i facket avspeglade de politiska partierna nationellt. Varje strömning, varje parti, hade sin egen organisation. Och resultatet i studentvalen får alltid stora rubriker.

Där fanns följaktligen en blandning av en stark studentrörelse, hård kamp, starka studentfack som ofta hade en tradition av radikal politik. Dessutom var det en enad studentrörelse. Det fanns ingen skillnad i status mellan olika fack. Fram till mitten av 1990-talet var det alltid hårda strider om vad som skulle hända på kongresserna med Nationella studentunionen (EFEE).

Inom själva studentrörelsen fick de stora ockupationerna 1979 särskilt stor betydelse. De slutade med seger och regeringen tvingades ta tillbaka en lag, som antagits ett år tidigare.

Där uppstod tanken på samordningskommittéer för studentockupationerna, som också i sig skulle utmytna i en radikal studentgrupp. På 1980-talet fick detta mycket stor betydelse. Den allmänna uppfattningen var att det här var modellen; att bilda grupper som kunde skapa enighet mellan olika tendenser.

När kommunistiska ungdomsförbundet splittrades 1989, bara lite före de stora studentprotesterna 1990-1991, låg det synsättet bakom att EAAK bildades. Där fanns alla som arbetat tillsammans i månader, man hade ockuperat en skola, skapat en gemensam politisk kultur. Följden var att denna modell av enhetliga nätverk med grupper på universiteten, med många olika tendenser, blev ett kännemärke för den politiska kulturen inom den antikapitalistiska vänstern i Grekland.

När man på 1990-talet började arbeta i fackföreningarna, till exempel inom facken på grundskolor och gymnasier eller inom sjukvården, fick denna gemensamma erfarenhet stor betydelse. Där hade alla dessa aktivister och politiskt engagerade, som ville arbeta inom fackföreningen och såg den här modellen som något man skulle följa: folk från olika strömningar som gick samman och bildade en grupp eller tog ett initiativ.

Det kan vara förklaringen till att man här så ofta hör talas om ”oberoende vänstergrupp”, något som inte förekommer i andra länder. Säger man det på grekiska är det också precis vad det betyder, det här med att olika strömningar samarbetar inom en fackförening. Det tillhör en hel politisk kultur inom den antikapitalistiska vänstern.

Dessutom var det så att några av de viktigaste strömningarna inom den revolutionära vänstern i Grekland efter 1990-talet, åtminstone till namnet, såg sig som tillfälliga strömningar – dvs att de inte utgjorde kärnan till något parti, som bara skulle växa sig starkare medan alla andra skulle bli mindre och att man på så sätt skulle återuppbygga den kommunistiska rörelsen. Detta gällde förstås inte alla strömningar, men den sortens stämningar dröjde kvar inom en stor del av den antikapitalistiska vänstern.

Men det är ju väldigt intressant. Betyder det också att det fanns en annan slags kultur i olika revolutionära vänsterorganisationer sätt att förhålla sig till varandra? Du känner ju till att i andra länder är olika revolutionära vänstergrupper inte bara fientligt inställda till varandra, ofta handlar det om mycket steril polemik och rent av direkt förföljelse av och fysiskt våld mot medlemmar av andra grupper, den sortens agerande. Innebär detta att det här finns en annan syn på relationerna mellan revolutionära vänsterorganisationer?

Nja, jag skulle nog inte vilja framställa Grekland som någon idyll. Det går fortfarande att hitta mycket steril polemik, osv.

Men inte fysiskt våld?

Nej. Redan på 1980-talet fanns inställningen att vi tillhörde samma politiska utrymme, samma politiska krets. Användningen av ordet ”utrymme” är förresten intressant: under uppsplittningsprocessen under dessa år var det vanligt att höra det uttrycket. Folk brukade säga: ”Jo, men vi tillhör ju ändå samma politiska utrymme”.

En av motsägelserna med den radikala antikapitalistiska vänstern var kanske att samtidigt som man hade denna känsla – eller kanske att man fått lära sig det – av ett gemensamt politiskt utrymme, med olika former av samordning och samarbete, så kunde man också hitta steril polemik och oförmåga att göra några synteser. Till exempel när det handlade om valsamarbete kunde man få skåda mycket stelbent agerande, som kunde leda till tragikomiska situationer, eller bara tragiska.

Jag minns fortfarande valrörelsen 2007 och hur det gjordes ett försök med en gemensam valsedel för den antikapitalistiska vänstern. Det fanns två grupperingar, en med Vänsterns omgruppering (ARAN, SEK, OKDE och en del andra grupper) och en annan som kallade sig Radikala vänsterfronten (MERA) – största gruppen där var Nya vänsterströmningen (NAR).

Det hölls omfattande debatter och stormöten i de stora städerna, men det hela slutade med två olika valsedlar. Letade man efter några verkliga skiljelinjer gick det inte att hitta några och åtta år senare skulle den sortens debatt framstå som helt verklighetsfrämmande, särskilt om man tänker på de katastrofala röstsiffrorna för bägge initiativen. Att vi inte då kunde ställa upp i val tillsammans ledde till syvende och sist bara till att valet 2007 blev första genombrottet för Syriza.

Allt står alltså inte bra till med den politiska kulturen inom den grekiska vänstern. Vi har våra egna sjukdomar, vår egen sektarism.

Säkert, men ni verkar ju långt före andra länder när det gäller samarbete. Jag har två hypoteser. Den ena går ut på att konkurrensen från kommunistpartiet tvingat den revolutionära vänstern att gå samman för att få någon form av tyngd, medan det i andra länder antingen aldrig riktigt funnits något kommunistparti eller också började det snabbt tappa mark på 1980-talet. Och den andra hypotesen går ut på att det kanske inte finns någon dominerande grupp inom den revolutionära vänstern och som därför förvandlar andra till satelliter eller kort och gott fiender, som är fallet i Storbritannien.

Tittar man på den revolutionära vänsterns historia under 1990-talet är det i och för sig sant att det inte funnits någon grupp eller tendens som varit dominerande. Någon kan ha haft större

betydelse för vissa frågor, vid någon speciell tidpunkt. Givetvis har det under olika perioder funnits ett tryck som inte bara handlat om hur man ska kunna mäta sig med KKE utan också med andra strömningar, som fackföreningsbyråkratin eller Pasok eller Syriza. Under olika perioder har det handlat om att kunna stå emot olika former av tryck.

Men samtidigt som det funnits en tradition av dialog har det också ända från början varit svårare att ta gemensamma politiska initiativ. Nu har det förstås de senaste tio-tolv åren skett en viktig utveckling inom den revolutionära vänstern genom de grupper som till sist hamnat i Syriza. Det är en annan viktig aspekt. För under den perioden, efter den första fasen på 1990-talet, innebar bara det att man tillhörde en strömning inom den antikapitalistiska vänstern att man måste rikta sig till radikala rörelser, omgruppera sig, att stå upp, och sedan har vi förstås all den kamp som uppstod på grund av den speciella form av nyliberal politik, som infördes de åren och som i huvudsak förknippades med Pasokregeringen.

Speciellt efter 1995 då de inledde en aggressiv moderniseringsprocess, då nyliberala åtgärder accelererade och som förstås, dessvärre, ledde till att Grekland kom med i eurozonen. Under en period, som sammanföll med en radikal internationell mobilisering mot globalisering och nyliberalism med en hel serie av protester i Seattle, Genua, Europeiskt socialt forum i Florens, osv. Under den perioden, som är en intressant period, förekom olika former av dialog inom den radikala eller antikapitalistiska vänstern i alla dess uttryck.

Det var då vi kunde konstatera en tendens i olika former och inom olika strömningar, där det betonades att det viktiga inte främst var att ombilda den radikala eller antikapitalistiska vänstern, utan att i stället inrikta sig på att på ett radikalt sätt stuva om hela vänstern. Det ledde till enhetsinitiativ, som också kunde inkludera reformistiska tendenser, som exemplet med Grekiskt socialt forum (där Synaspismos ingick), med motståndet mot nyliberalismen som gemensam nämnare.

Det förknippades också med olika bedömningar om de reformistiska partiernas, i synnerhet post-kommunistisk vänsterreformism, oförmåga att erbjuda någon strategi och den antikapitalistiska vänsterns möjligheter att påverka dem – det var vad debatten handlade om. Exempelvis var detta i någon mån, och nu försöker jag att inte vara orättvis mot dem, inställningen inom DEA, som efter att ha lämnat SEK rörde sig lite grann i den riktningen.

Det var också inställningen inom andra grupper, hos andra aktivister som via Grekiskt socialt forum, som var en del av Europeiskt socialt forum, till sist slutade med att Syriza bildades 2004. En annan organisation som hamnade i Syriza var KOE (Greklands kommunistiska organisation). Det var en maoistisk grupp, ursprungligen en del av de radikala studentgrupperna på 1980-talet, som på 1990-talet övergick till ganska sekteristiska försök med partibygge innan man på 2000-talet slutade med att hamna hos Syriza.

För dessa strömningar föreföll det motiverat att ansluta sig till Syriza, särskilt efter den organisationens goda valresultat 2007. Under den perioden såg vissa delar av den antikapitalistiska vänstern Syriza som den bästa träffpunkten. Det var också då som Syriza upphörde att bara vara en utvidgning av Synaspismos, eller en utveckling av högern inom Eurokommunismen, och fick kontakter med mer radikala grupper. En del av dessa syns fortfarande till inom Syriza.

Denna period var också ett uttryck för den revolutionära vänsterns oförmåga, i förhållande till den nya radikalismen under 2000-talet, att komma med något alternativ. Fast jag måste säga att den blev starkare.

På så sätt kan man till och med säga att när Antarsya bildades 2009 var det lite väl sent. Naturligtvis fungerade ungdomsrevolten 2008 som en katalysator och tvingade fram denna

sortens organisation. Det var så uppenbart att det fanns en gemensam inställning och stöd till en rörelse, som även skilde sig från Syriza, trots att också Syriza hade stött rörelsen.

Ändå kan man säga, att det kom väl sent, för jag anser att om vi haft denna form av samling av olika krafter redan i början av 2000-talet hade det kanske i någon mån kunnat förändra vänsterlandskapet under en avgörande period.

Kan vi bara göra en parentes här, det är nämligen tydligt att du anser att studentrörelsen är en nyckel bakom förnyelsen av den revolutionära vänstern de senaste decennierna.

Grovt räknat, ja, fram till 2000-talet. Men jag vill också betona, att från slutet av 1990-talet och framöver måste man också beakta de framsteg som gjordes inom fackföreningsrörelsen. De var viktiga.

Men kan vi ägna oss lite åt det specifika med studentrörelsen i Grekland. Särskilt den studentfackliga rörelsen, eftersom den sannolikt är uppbyggd på ett annat sätt än i resten av världen. Första frågan då, finns det bara en enda studentfacklig organisation?

Det finns en fackförening på varje skola eller institution. Av historiska skäl är en del av facken baserade på skolor, andra på institutioner. Men alla universitetsfack tillhörde samma organisation (liksom alla fackföreningar inom resp. förbund på de tekniska högskolorna).

Förbundet (EFEE) har inte fungerat sedan 1997, det har varit inaktivt under många år, men tendenserna inom studentrörelsen är nationella. Dvs Ny Demokrati har en studentorganisation, som framträder under samma namn och med samma politik överallt. Samma gäller, eller gällde, Pasoks ungdomsorganisation, KKE har en liknande gruppering bland studenterna, osv.

Det finns alltså inget som binder samman dessa olika fackföreningar?

Ja, de har ingen formell struktur av det slag som fanns när förbundet fortfarande fungerade, men val äger rum på samma dag. Det finns alltid någon form av överenskommelse om det datum valen ska hållas på.

En annan fråga, även om man väljer en styrelse är det på stormöten som de flesta besluten fattas. Det är det viktigaste beslutande organet. Det är exempelvis stormöten som fattar beslut om ockupationer och strejker. I själva verket är det just den starka traditionen med stormöten som viktigast i beslutsprocessen inom studentfacket, som har gjort att den radikala vänstern kunnat ta ledningen över stora proteströrelser bland studenterna.

Eftersom valdeltagandet är högt avspeglar studentvalen ibland den allmänna politiska styrkebalansen, men på studenternas stormöten, som brukar vara ganska välbesökta, har den revolutionära vänstern det lättare i ett kritiskt läge eller när nya lagar antagits att föreslå en ockupation eller förlängd strejk och lägga fram den segrande motionen.

Men hela tiden separat på varje universitet eller varje enskild skola?

Ja, ta exempelvis ockupationer. Under varje ockupation, vi kan lika gärna använda ordet ”strejk”, eftersom studenterna också ockuperar byggnaderna när de vill strejka för att se till att det inte hålls några lektioner. Jo, det finns former för samordning, under stora studentprotester har vi en nationell samordning av ockupationer och stormöten.

Och på stormötena väljs ledningar på nationell nivå?

Där väljs samordningskommittéer, som också representerar varje stormöte inom den nationella samordningen. Dessa massmöten för den nationella samordningen representerar alla ockupationer, och de bestämmer när nästa stora massmöte ska hållas eller ger ut uttalanden och upprop.

Detta var mycket tydligt under rörelsen 2006-2007, men det fanns redan från 1979. Eftersom vi hade stora protester 1979, 1987, 1990-1991, 1992, 1995, 1997-1998, 2001, 2006-2007, 2008 och 2011. Då kan du alltså förstå varför det blir politiskt nödvändigt att ha radikala vänstergrupper på varje skola och fakultet.

När du talar om ”grupper”, vad menar du då?

Om man vill kunna ta sig igenom hela denna process och kunna få igenom den segrande motionen på ett stormöte måste den lokala EAAK-gruppen – som vanligen inte kallas EAAK, den heter något annat som Radikala vänsterinitiativet, Radikala vänstersamlingen eller något i den stilen – fås att utföra politiskt och organisatoriskt arbete, förbereda striden på nästa stormöte, osv, på alla universitetsinstitutioner där val ska hållas till studentfacket. Man skulle inte kunna komma någon vart, det skulle aldrig gå för sig att bara ha en aktivist per institution.

Men när en kampvåg kommer då samordnas den ad hoc på nationell nivå, är det vad du menar?

Ja, den samordnas via stormöten, genom representanter för stormötena och givetvis genom samordning av de politiska strömningar, som dominerar rörelsen. I de flesta av de senaste studentprotesterna, till exempel, har EAAK alltid haft en avgörande roll, även om det i den nationella samordningen alltid går att hitta folk från andra grupper – anarkister, halvanarkister och studenter från Syriza. Åtminstone var det så fram till 2011, då vi hade de senaste stora studentprotesterna. Kommunisternas ungdomsförbund däremot följer en sekteristisk taktik.

Fackföreningarna själva spelar alltså inte någon större roll i kampen, inregistrerar de bara styrkebalansen mellan olika politiska organisationer?

Nej, riktigt så fungerar det inte. Styrelsen, som är studentfackets valda organ, är viktig, eftersom beroende på styrkebalansen kan man få igenom uttalanden, driva motioner, man kan driva igenom initiativ som behövdes så länge som studenterna deltog i organ som styrde universiteten och som valdes genom fackföreningarna.

De var därför viktiga, fast inte i tider av stora strider. Till exempel om man hade en styrelse med konservativ majoritet, från Ny Demokrati exempelvis, som kontrollerade saker och ting. Då var det förstås mycket svårare att få igenom en motion i styrelsen. Men under en stor strejkvåg kunde man kringgå detta genom att låta ett stormöte anta motionen.

Men det är viktigt att betona att de grekiska studentfacken inte traditionellt varit knutna till, eller något organ för, valda tjänstemän. Det var också följden av den stora debatten om risken för att rörelsen skulle byråkratiseras och som ägde rum på 1970- och 1980-talet. Men inom de systembärande partiernas (som Ny Demokrati och Pasok) studentorganisationer kunde man till och med upptäcka korruption.

Och är det obligatoriskt att vara medlem av ett studentfack?

Nej, som student är man automatiskt medlem av ett studentfack, man har rätt att närvara på stormöten och om man så vill får man också rösta, men alla studenter får delta på stormötena, även om han eller hon inte röstat i studentvalet.

En fråga om organisationskulturen inom den revolutionära vänstern: handlar det om relativt små kaderorganisationer, som inte ägnar sig åt öppen rekrytering och lägger stor vikt vid ideologisk skolning, eller handlar det om lösare organisationer med lösare regler för rekrytering och med mindre fokus på ideologisk skolning?

Jag skulle nog säga att det finns exempel på båda, alla delar finns representerade, och det finns också olika organisatorisk kultur. Till exempel har de grupper, som kommer från IST-traditionen, som SEK, den här sortens rekryteringstradition – stark betoning på medlems-

värkning och den verksamhet som följer med det med stor närvaro vid stora möten, tidningsförsäljning, osv.

Vad beträffar andra grupper kan man säga att även om de inte har den sortens värkningskampanjer kan de samtidigt använda sin starka ställning i studentfacken eller andra fackföreningar för att dra till sig folk. Det finns alltid en tyngdpunkt på ideologi eller diskussioner av ideologiska frågor, även om det inte är nödvändigt att alla grupper har former för ideologisk indoktrinering. Återigen skulle jag nog säga att de trotskistiska grupperna lutar mer åt det hållet.

Men man kan också se att ideologi och teori betonas i andra grupper som Omorganiserad vänster (ARAN), men också inom Nya Vänsterströmningarna (NAR), även om NAR traditionellt varit en grupp utan band till någon historisk strömning.

Beträffande organisationskulturen skulle jag säga att den både är demokratisk och även mer problematisk beroende på vilken grupp och vilket sammanhang det handlar om. Ingen grupp kan, särskilt inte nu, påstå sig vara renlärig. I de flesta grupper finns olika tendenser, olika diskussioner och olika ståndpunkter brukar vara välkända utanför varje grupp. Jag tror inte det går att säga att det finns någon monolitisk organisation.

Inte ens SEK?

Jo, SEK ger fortfarande intryck av att vara ganska starkt, att man har en linje som alla medlemmar ska följa, men det allmänna intrycket är att det förekommer debatt även inom SEK. Det är något som är bra med detta slags "frontistiska" politik och en orsak till att det traditionellt funnits tendenser som varit emot bildande av fronter.

Frontpolitik leder med nödvändighet till att medlemmarnas åsikter påverkas inte bara av den grupp eller organisation de själva tillhör, utan också av diskussionerna inom olika fronter. Inom Antarsya förekommer en mer öppen diskussion, frågorna löper igenom organisationerna. Jag tror att detta är något helt igenom positivt och att det vore ett misstag att försöka påtvinga en grupp någon monolitisk enighet. Att vara öppen för motsättningar är enda sättet att omvandla dessa processer till verkliga diskussioner. Annars handlar det bara om en styrkebalans mellan tendenser.

Jag tror också att detta är betydelsefullt på strategisk nivå, om vi tänker på hur den radikala vänstern ska omorganiseras. Dagens antikapitalistiska vänster är resultatet av olika sorters kriser inom arbetarrörelsen och den revolutionära rörelsen. På samma gång utgör den en utmaning och insikten om nödvändigheten av en radikal förnyelse av den kommunistiska rörelsen.

Följaktligen går det bara att tänka sig omorganiseringsprocessen i termer av öppen diskussion där olika grupper med nödvändighet kan komma att dominera vid olika tillfällen, av en syntes av olika erfarenheter, känslor och ståndpunkter. Just därför behövs fronter också, eftersom de öppnar möjligheter för att den sortens process ska kunna påbörjas.

På 1980-talet, efter den mycket svåra krisen på 1970-talet för den revolutionära vänstern, ansåg vi just, i varje fall inom vissa delar av den revolutionära vänstern – och då särskilt den tradition jag själv kommer från – att försök att skapa enhet och omorganisera vänstern på universiteten hade en mer strategisk karaktär. Det kunde bidra till en omgruppering av den radikala vänstern på ett annat sätt än klassiska metoder att bygga organisationen eller partiet.

Jag påstår inte att det inte behövs starka organisationer eller att vi inte behöver kämpa för att få starka organisationer. Som jag själv ser det är det exempelvis väldigt viktigt att vi i Grekland kan få till stånd en omstrukturering av våra organisationer och få mycket större organisationer av kommunistisk karaktär, som då också skulle bli ryggraden i fronter, politik, osv.

Man måste emellertid tänka på frontpolitikens strategiska betydelse redan idag. Frontpolitik i dag får inte ses som något nödvändigt ”bara för att vi inte klarar av det på egen hand” och heller inte som något där en grupp dominerar några satelliter. Fronter får heller inte ses som något för att försöka påverka reformister eller åstadkomma någon form av taktisk allians med reformisterna. Det som behövs är fält, där det går att experimentera med nya politiska synteser.

Fronter ska ses som ställen för verklig dialog, för verklig ideologisk kamp, men också för synteser och experimenterande. Vi får inte se dem som något där en grupp vinner terräng, utan som en möjlighet till dialog och en dialektik, där olika strategiska uppfattningar tävlar om hegemonin.

Det kan också vara tecken på den politiska dynamiken inom en front, eller i vidare mening ett enhetsinitiativ. Om det som presenteras som frontens politiska linje inte bara är medianvärdet av alla olika åsikter, eller minsta gemensamma nämnaren, utan en politisk och strategisk syntes på högre nivå, då talar vi om en politisk front med verklig politisk dynamik.

Jag påstår inte att vi nått dit i Grekland. Men åtminstone vid vissa tillfällen har Antarsya varit något som liknar det. Vi måste fortsätta att trycka på synen på fronter som forum för öppen dialog, experimenterande, och kollektivt utarbetande av den politiska linjen. I europeiskt perspektiv är denna form av omstrukturering och omorganisering mer angelägen än någonsin.

Innan vi går in närmare på Antarsya, hur skulle du vilja karakterisera KKE:s politik?

KKE:s nuvarande strategi är en blandning av sekterism och vänsterretorik. De senaste åren har KKE gått igenom en process av ideologisk omvandling. De har slutat hänvisa till anti-imperialistisk kamp och i stället antagit en version av antikapitalistisk retorik.

De har också ändrat sin syn på den kommunistiska rörelsens historia i Grekland. De är mycket mer kritiska till den politik Nationella befrielsefronten (EAM) bedrev under den tyska ockupationen (1941-1944), som de nu anklagar för att ha gått ut på en allians med borgerliga partier. I stället lyfter man fram inbördeskriget.

Vad beträffar den aktuella krisen har KKE uppfattningen att det inte finns någon annan lösning än införande av folkmakt med folkeekonomi. Det är därför de kritiserar krav på att lämna eurozonen för att vara reformistiska, eftersom de inte innebär någon total brytning med kapitalismen.

De anklagar Syriza för att inte vara något annat än ett borgerligt alternativ. De tenderar att underskatta omfattningen och betydelsen av den kamp som pågått sedan 2010, på grund av att de inte kontrollerat den. De tenderar också att inta en hållning som liknar tredje perioden inom Komintern när det gäller andra krafter inom vänstern och angriper så gott som alla för att vara opportunister. Det kan låta radikalt, men i själva verket är det ganska konservativt, eftersom deras grundläggande hållning är att inget egentligen går att förändra förrän KKE blivit den ledande kraften inom vänstern.

OK, innan vi går närmare in på Antarsya ska vi bara kartlägga den grekiska vänstern. Då har vi förstås Antarsya som stommen. Det finns också grupper, som är med i Syriza, då särskilt DEA och KOE ...

Jag skulle inte säga att KOE kan ses som någon grupp inom den revolutionära vänstern. Greklands kommunistiska organisation är ett sidoskott till den klassiska marxist-leninistiska rörelsen, den maoistiska rörelsen i Grekland. Till en början, på 1980-talet, ingick man i omgrupperingarna inom vänstern på universiteten. Från slutet av 1990-talet inledde man en process av uppbyggnad av organisationen, ganska isolerat och rent av sekteristiskt. Kring 2005 blev man en del av Syriza.

Därefter har man blivit mer och mer högerinriktad, ett exempel är att man ganska symboliskt övergav sitt tidigare motstånd mot euron och EU för att bara säga, ok, vi hade den uppfattningen tidigare, nu har vi ändrat oss. De råkade ut för en splittring 2012 då en vänsterflygel lämnade KOE i protest mot högergiren.

Vad kan sägas om IMT-gruppen, Kommunistiska tendensen, i Syriza?

Ja, det är en väldigt liten grupp. Och den byggdes upp främst för att utgöra en del av Syriza – de hade inte mycket till inflytande eller var särskilt synliga. Jag minns inte ens vilken politik de förde innan de blev Kommunistiska tendensen.

OK, det finns en och annan grupp inom Syriza, men det finns också en hel rad grupper, som varken är med i Syriza eller i Antarsya, och då talar jag inte om anarkisterna. Är det bara stollar eller har de några rationella skäl att varken tillhöra Antarsya eller Syriza?

Det finns ju två maoistiska, marxist-leninistiska, grupper: Greklands kommunistiska parti (marxist-leninisterna), KKE (m-l), samt Marxist-leninistiska kommunistpartiet i Grekland (ML-KKE), som också bildat en valallians. Det handlar om ett klassiskt fall av marxist-leninistisk identitetspolitik såtillvida att de är bra aktivister och vi har samarbetat med båda grupper i olika kampsituationer de senaste 30 åren.

Men de håller fast vid att de inte kan tillhöra någon bredare rörelse och att vad som krävs är ett återskapande av den marxist-leninistiska rörelsen. Följaktligen är det vad de håller på med. Jag hoppas att de en dag ska inse att detta är dödfött.

Och det handlar fortfarande om orubbliga maoister?

Ja, de tillhör den sortens marxist-leninistisk tradition. Sen har vi också Arbetarnas revolutionära parti (EEK), med Savvas Michail som mest kända namn, som vi samarbetat med på olika nivåer under olika rörelser, men de anser inte att Antarsyas program är tillräckligt anti-kapitalistiskt och internationalistiskt. Vi har också OKDE (OKDE-Ergatiki Pali), en utbrytning ur OKDE, som ser sig som en del av Fjärde internationalen med ståndpunkter som liknar Antarsya, men där de betonar partibygandet.

Och så har vi förstås politiska strömningar som Plan B under Alekos Alavanos, tidigare ledare för Synaspismos och Syriza, med en starkt antieuropeisk inställning. De samarbetar med Antarsya och ingick på valsedeln Antarsya-MARS 2015.

Sedan har vi anarkisterna också. Det är viktigt att notera att i Grekland finns det grupper med anarkistisk ideologi, men också några anarkister eller autonoma grupper med en mer marxistisk teori och analys. Fast samtidigt ser de sig själva som en del av den specifika anarkistisk/autonoma politiska sfären.

Och anarkister eller utomparlamentarisk vänster av det slaget, samarbetar de eller samordnar sina aktioner med Antarsya?

Det finns former för samarbete, mer på lokal nivå i samband med lokala initiativ, på stormöten i olika områden, vid antifascistiska mobiliseringar. Även i vissa fall inom fackföreningsrörelsen, i agerande på basplanet där.

Men även de har samtidigt en egen sekterism – dvs de brukar främst bry sig om sina egna fackföreningar eller initiativ. Vi talar först om den mer politiskt inriktade anarkismen. Vid sidan av den finns den sortens anarkism, som mer ägnar sig åt gatustrider och ritualmässiga sammandrabbningar med polisen.

OK, nu går vi över mer specifikt till Antarsya, hur det kom sig att det bildades och de olika delar det består av. Berätta lite om varje enskild dels historia, relativa storlek och specifika ideologiska bakgrund.

Antarsya bildades i början av 2009, strax efter den grekiska ungdomsrevolten i december 2008. Det var vid en tid då medlemmar av den antikapitalistiska vänstern intensivt deltog i demonstrationer, skolning på gatorna, ockupationer, en oerhörd erfarenhet. Det var en tid då man kunde lukta sig till de första inslagen i den ekonomiska och sociala kris som var i antågande.

Den största gruppen i Antarsya är Nya vänsterströmningen (NAR), även om den givetvis inte har majoritet. Ursprunget var en splittring av kommunistiska ungdomsförbundet och KKE 1989, men den skaffade sig också en egen identitet som en vänstervariant av kommunistisk politik. Den har starkt inflytande både inom studentrörelsen och i fackföreningarna.

Vad tänker du på när du säger "vänstervariant av kommunistisk politik"? Jag antar att du inte avser vad man i engelskspråkiga länder brukar beteckna som "vänsterkommunism"?

De definierar det som att de letar efter en ny kommunistisk bana, de har inga historiska band till någon strömning, det är inte enkelt att placera dem i någon speciell box politiskt.

Det finns två flyglar inom NAR, eller hur?

Det finns ju olika uppfattningar inom gruppen. De handlar mest om frågor rörande allianser och möjligheter till samarbete. Traditionellt har man inte velat bilda bredare allianser, något som märktes under de misslyckade diskussionerna 2007 om en gemensam front för den anti-kapitalistiska vänstern, och det märktes också i samband med diskussionerna om eventuellt samarbete mellan Antarsya och andra grupper.

Men många kamrater inom NAR verkar vara mer öppna för allianser och masslinjen. Ibland är NAR:s främsta kännetecken en viss rädsla för att de ideologiska och politiska framsteg vi gjort skulle vara i fara om vi satsar på en mer vågad frontpolitik. Det innebär inte att gruppen på något vis är sekteristisk; tvärtom har den en lång tradition av samarbete med andra tendenser. Men i vissa lägen kan de inta ett slags försvarsposition när det handlar om allianser.

Vänta lite nu, ideologiskt har jag alltid uppfattat NAR som en variant av tredje periodens stalinism, skulle jag ha fel där?

Ja, det skulle vara fel att karakterisera dem på det viset.

Men är de inte för röda fackföreningar, till exempel?

Nej, de är inte för röda fackföreningar, i den historiska betydelsen av den termen. En uppfattning som de först gav uttryck för på 1990-talet och början av 2000-talet var att för att kunna sätta sig upp mot fackföreningsbyråkratins utveckling i byråkratisk och prokapitalistisk riktning, som ju rent faktiskt stämmer ganska bra med verkligheten, måste man åstadkomma några slags organisatoriska brytningar inom fackföreningsrörelsen för att få mer klassorienterade fack.

Jag är inte enig med dem taktiskt, det handlar inte om organisering, det handlar om politik och om en mer radikal politik kan ta överhand i fackföreningen. Om man bryter sig ut ur de stora fackföreningarna riskerar man att bara hamna i små minoritetsfack, och det är meningslöst. I Grekland har vi samtidigt haft det katastrofala exemplet med KKE och dess sektaristiska försök att bygga PAME, som parallell landsorganisation, något som inte hjälpt upp saker och ting eller fått fackföreningarna att bli mer radikala. Det här har i olika sammanhang varit motsättningen till NAR.

Och hur ser NAR på de sovjetiska och kinesiska erfarenheterna?

Åh, de är mycket kritiska. Ända från start har de varit väldigt kritiska. Det ingick i deras självkritiska brytning med KKE. De anser att Sovjet och Kina förvandlades till förtryckar- och utsugarstater, det ligger nära den statskapitalistiska uppfattningen, men inte någon av de historiska former man förknippar med den. I det här avseendet har de varit uppriktiga i brytningen med KKE:s ideologiska traditioner.

Har NAR något eget att komma med teoretiskt, eller är det mest en organisation utan teoretisk ryggrad?

Trots att NAR aldrig haft någon koppling till någon specifik teoretisk strömning måste jag säga att de när det gäller att öppna politiken haft en viktig roll i den ideologiska debatten. Speciellt i slutet av 1990-talet försökte de öppna diskussionerna, men det har skett senare också.

Oavsett om man är överens med dem eller inte var det intressant med debatten om fackföreningarna – hur ska vi ställa oss till fackföreningarna i denna nya tid av nyliberalism och med fackliga byråkratier, som kapitulerar på alla fronter för moderniseringen av kapitalismen. Det är ett exempel. Ett annat handlar om hur vi ska ge nya svar på förhållandet mellan parti och front – i den debatten har de spelat en viktig roll. Eller deras betoning av behovet av ett nytt kommunistiskt perspektiv.

Det finns också en yngre generation inom NAR, som är verkligt intresserad av att vidga den teoretiska debatten.

Om du är en ung människa i Grekland på väg att bli marxist och så har du dessa oerhörda valmöjligheter, detta smörgåsbord av organisationer att välja bland, vad skulle huvudskälet vara till att gå med i NAR i stället för någon annan grupp? Organisationskulturen, eller ...

Jag anser frågan vara svår att besvara, jag kommer ju själv från en annan tradition. Jag kan säga att de framställer sig själva som en politisk strömning i stånd att garantera att det kommer att bli många politiska initiativ. Men de försöker också hävda att de är mer radikala än andra grupper, mer vänster. Det är en del av deras politiska kultur – att de är de mest radikala inom den radikala vänstern.

Då så, tillbaka till de olika delarna av Antarsya.

Den andra beståndsdel av Antarsya är ju SEK.

Skulle du säga att SEK är klonad efter brittiska SWP, eller finns det något specifikt grekiskt hos dem?

Jag tror att det finns vissa saker som är specifikt med SEK. För det första utgör de en del av Antarsya. För oavsett hur man inom IST valt att definiera fronter är Antarsya inte någon ”front av särskild typ”. Dvs det går inte att hävda att SEK (och det har de aldrig sagt själva) anser sig vara revolutionärerna och de andra i alliansen reformister.

Antarsya är en front av revolutionära krafter, av antikapitalistiska krafter, och SEK är en del av denna front, som också är en ganska demokratisk front. Och det har fattats beslut som de

accepterat fast de inte gillat dem och kritiserat dem. Så vitt jag vet är detta ganska olikt IST-tendensens sätt att fungera i andra länder.

Till exempel ställde Antarsya upp i valet på en bredare plattform än tidigare, i samarbete med andra grupper, något som SEK starkt motsatte sig. Beslutet togs efter omröstning i alla lokala kommittéer och sektorer inom Antarsya i hela landet, SEK hade en annan uppfattning, men de böjde sig för beslutet. Jag anser det vara viktigt. Jag kan inte bedöma i vilken utsträckning detta påverkat den organisatoriska kulturen i SEK eller deras politik. Men det jag tror är att detta är ett viktigt exempel på Antarsyas sätt att fungera.

De försöker också anpassa sig till den dialog som pågår inom Antarsya. SEK är mycket starkt mot EU och mot euron, något man inte ser mycket av i andra europeiska länder. Därför är det intressant att SEK varit en del i Antarsya, trots mängden av meningsskiljaktigheter.

Givetvis finns det en del frågor som inte är lösta, men det ingår i en vidare debatt om hur det aktuella läget ska hanteras. Till exempel håller SEK hårt på att vi inte ska försöka bredda vårt samarbete med andra krafter som är mot EU, de betonar att vi är en antikapitalistisk front, som kan översättas till en front av krafter som traditionellt varit kopplade till den antikapitalistiska och revolutionära vänstern. Vi däremot anser att vi måste få till stånd en bredare allians med andra krafter inom vänstern som är mot EU.

Samtidigt tror jag att den sorts hållning SEK vill få oss att inta mot den Syriza-ledda regeringen mer liknar den inställning vissa delar av den revolutionära vänstern hade på 1970-talet: ”Det är bra och positivt att arbetarna röstat på vänstern, men den här regeringen kommer inte att lyckas, därför att de är reformister och sedan kommer arbetarna på något vis att kliva fram och ställa saker och ting till rätta.”

Jag anser det vara en ganska fyrkantig hållning dialektiskt och som både riskerar att bli för vänligt inställd till Syrizaregeringen och för sekteristisk genom att inte bidra med att konkret utforma något alternativ till Syriza förutom allmänt tal om arbetarmakt. Men kanske tar jag i för mycket nu åt andra hållet.

Och SEK:s relationer med DEA är fortfarande dåliga, inte sant?

Det tycker jag inte är särskilt bra. Jag påstår inte att DEA inte har sina egna problem. Som medlem av Syriza har de fått göra för många eftergifter och kompromisser. Samtidigt är det en radikal antikapitalistisk organisation, de motsätter sig Syrizas huvudlinje, de är tydligare i sin kritik än andra delar av Vänsterplattformen. De spelar en roll den antifascistiska, anti-rassistiska rörelsen och jag anser därför att vi borde samarbeta mycket mer med tendenser som DEA. Gamla splittringar är irrelevanta idag.

Den tredje delen i Antarsya utgörs av Omorganiserad vänster (ARAN). Vi är resultatet av en sammanslagningsprocess mellan två politiska grupper i början av 2000-talet. Traditionellt var vi starkt påverkade av Althusser. Men vi har försökt utarbeta ett mer eget synsätt, använt oss av våra försök att studera Gramsci. Vi försöker också reda ut hur vi, i detta speciella läge, kan få till stånd några riktigt originella revolutionära landvinningar baserade på en blandning av kamp för hegemoni och makt, inklusive regeringsmakt, men också folklig makt underifrån.

Inom Antarsya har vi slagits för att Antarsya måste följa masslinjen. Vi har tryckt på, särskilt sedan krisen startade, nödvändigheten för Antarsya att förena sig med andra krafter inom vänstern, som är mot euron, även om de krafterna inte är direkt revolutionära eller antikapitalistiska i någon klassisk mening. Vi anser att frågan om euron, EU och skuldfrågan är något som splittrar vänstern samtidigt som det öppnar möjligheter till nya samarbetsformer.

Just nu efter valet 2015 har vi betonat vikten av att Antarsya och den antikapitalistiska vänstern i allmänhet ska göra en självkritisk analys av utvecklingen de fem senaste åren.

2009 var det viktigt att enas med antikapitalistiska krafter – det var ett mål i sig. Men efter fem år av djupgående politisk kris, av verkligt betydande brott vad gäller den politiska representationen och som lett till omfattande förändringar av det politiska landskapet, då vi står inför en närmast hegemonisk kris, till en unik serie strider, till en rent explosiv valframgång för Syriza, då måste det faktum att vi, trots vårt engagemang i rörelsen, trots alla självupppoffrande insatser i kampen från Antarsyas medlemmar, trots att Antarsya i programmatiska termer var först inom vänstern att trycka på skuldavskrivning, en brytning med EU, förstatliganden, för att verkligen komma ut ur krisen, det faktum att vi ändå inte lyckats åstadkomma någon mer organisk relation till bredare delar av de lägre klasserna – ja, det är ett problem i sig.

Vi har inte lyckats förändra styrkebalansen inom vänstern. Vi måste med kritiskt öga inse detta och göra en värdering av alla de specifika tillfällen då Antarsya inte klarat av att utnyttja de möjligheter som bjöds. Exempelvis, varför kunde vi inte dra fördel av de möjligheter Torgrörelsen gav och från grunden påbörja en konstituerande process inom vänstern, där antikapitalistisk aktivism förenas med de nya krafter som kom med i rörelsen?

Och varför tryckte vi inte på behovet av att samla vänsterns krafter innan Syriza började gå framåt, varför drev vi inte frågan att en koalition mot euron inte nödvändigtvis måste vara revolutionär utan kanske det sätt på vilket vänstern kunde omorganiseras? Nu behöver vi den sortens självkritiska inställning så att vi inte under den här perioden – som fortfarande är helt öppen, läget är mycket dynamiskt i Grekland – missar andra möjligheter. Ja, det var den tredje strömningen inom Antarsya.

Lite förenklat står alltså NAR till vänster om ARAN och Antarsya och ARAN till höger? Givetvis använder jag inte vänster och höger i någon nedsättande betydelse.

Jag skulle nog protestera mot att kalla ARAN höger. Det är lite mer komplicerat än så, eftersom den vänster som är emot breda allianser representeras av SEK och även av OKDE-Spartakos, grekiska sektionen av Fjärde internationalen, som är den grupp som är mest kritisk till Antarsyas nuvarande linje.

De är också minst, inte sant?

Nej, inte minst. Vad jag säger är att de anser att Antarsya riskerar att tappa sin nödvändiga antikapitalistiska och internationalistiska karaktär.

Men den fjärde delen i Antarsya är Vänsterns antikapitalistiska samling (ARAS). Vi har samma politiska bakgrund, på 1990-talet tillhörde vi samma grupp, men så kom en splittring 1997. Även den har ett slags althusseriansk inriktning.

Just nu har vi rätt likartade uppfattningar (så har inte alltid varit fallet) och vi samarbetar inom Antarsya. Sen finns det också mindre grupper inom Antarsya. Exempelvis EKKE (Greklands revolutionära kommunistiska rörelse), som är en liten grupp idag, men på 1970-talet var det den näst största maoistiska organisationen.

Vi har också ARIS, som kan översättas till Vänstersamling, en utbrytning ur ARAS. Dessutom har vi något som är viktigt med Antarsya. Där finns också personer, som inte är knutna till någon speciell grupp. Intressant är också att vi det senaste året sett nya initiativ och tendenser eller gemensamma uttalanden och plattformar växa fram inom Antarsya och som företräder dem som inte tillhört någon organisation. Det tycker jag är intressant.

Och hur fungerar Antarsya – visst finns det en gemensam ledning, en samordningskommitté? Och som är mer än en allians under valrörelser, som fungerar också mellan valen?

Ja, den baseras på lokala kommittéer och ett par stycken kommittéer över olika sektorer, men de flesta finns på lokal nivå. De har möten, stormöten, uppstår oenighet har man omröstningar. Vi har nationella konferenser, som väljer två organ, nationella samordningsorganet (inte någon riktigt bra översättning) med 101 medlemmar, som sammanträder varannan eller var tredje månad och sen har vi också den centrala samordningskommittén, som sammanträder en gång per vecka.

Och är den utsedd proportionellt efter olika gruppers styrka?

Nej, det fanns något åt det hållet, det är svårt att förklara. Men på nästa konferens ska vi använda ett mer proportionellt system baserat på de olika plattformarnas storlek – proportionellt inte något system där vinnaren kammar hem allt.

Förr hade vi ett system, då varje vald representant på konferensen – och på våra konferenser brukade mellan 800 och 1 000 personer komma som representerade cirka 3 000 medlemmar – hade möjlighet att rösta in en minoritet i det valda organet. Det liknade lite proportionella val, men det hade också nackdelar då det innebar att större grupper kunde kontrollera omröstningen. Därför har vi närmat oss proportionella val.

Det innebär inte att styret inte är relativt proportionellt idag inom ledningen. Men det har skett mest genom att vi korrigerade det nuvarande valsystemet, och efter rätt mycket diskussioner beslutade vi att närma oss ett proportionellt system. Men det finns fortfarande starka motsättningar i frågan, för en del anser att detta kommer att leda till ”federalism” inom Antarsya och att det vore bättre om folk fick rösta utifrån olika plattformar.

Sammanfattningsvis är det en intressant debatt. Vi väljer medlemmar till konferenserna, konferenserna väljer nationella samordningsorganet och även centrala styrelsen. Och vi röstar också. Den första tiden handlade det mer om att hitta en gemensam terräng, men jag tror att det innebar ett framsteg när vi började rösta. Till exempel fattades beslutet om en bredare allians i valrörelsen genom omröstning. Jag anser att det var ett demokratiskt framsteg.

Och hur hanterar ni alla de parasiter, som brukar samlas runt den revolutionära vänstern; den sort som bara är intresserad av att göra en räd och inte av att bygga upp fronten, bara av att värva några medlemmar och sedan dra sin kos – blir de bara uteslutna?

Jag tror inte det går att karakterisera någon grupp inom Antarsya på det sättet. Nej, det tror jag inte.

Jag tror inte det. Det finns grupper inom den antikapitalistiska vänstern, som inte är med i Antarsya, som Revolutionära Arbetarpartiet eller de maoistiska grupperna, vi skulle gärna se att de vore det även om de skulle använda det som rekryteringsställe. Om man har en front som verkligen fungerar, med daglig verksamhet, demokratisk kultur och praktik och någon grupp skulle försöka använda den bara för att rekrytera till sig själv tror jag ändå den gruppen så småningom mest skulle påverkas själv och det skulle utgöra en del av en intressant dialektik. Så ser jag på det.

Nåja, låt oss göra en kort parentes kring althusserianismen, eftersom du säger att två eller tre organisationer inom Antarsya står för en althusseriansk uppfattning. Det är något som skulle förefalla fullständigt obegripligt för alla utanför Grekland, först och främst på grund av att det finns en massa felaktiga uppfattningar om Althusserns egen politiska hållning och hans relation till kommunistpartiet, men också för att folk inte förstår vad en poulantziansk politik skulle gå ut på.

De kanske kan förstå vad studier av Gramsci, Trotskij eller eurokommunisterna kan gå ut på, men en specifikt althusseriansk form av politik skild från vetenskapsfilosofi eller synen på

filosofins roll verkar inte alldeles självklar. Vad är en specifikt althusseriansk politisk strategi?

Jag tror ju inte det går att tala om någon specifikt althusseriansk politik. När jag säger att det finns grupper med althusserianska tendenser betyder det att de står i en specifik teoretisk skuld till Althusser, en viss syn på staten och statens ideologiska apparater, en uppfattning om betoningen av det kritiska ögonblicket. Diskussionen är helt öppen om huruvida det kan finnas någon althusseriansk politik.

Jag skulle snarare säga att för de grupper eller aktivister som strävar efter att vara marxister eller kommunister handlar det om möjligheten av en revolutionär förnyelse av kommunistisk strategi.

Det är också intressant att konstatera att Grekland är ett land där hela vänstern varit påverkad av Althusser och Poulantzas. I varje fall en viss version av Althusser påverkade kommunistpartiet (inrikes), särskilt de intellektuella där. Detta hade mycket stor betydelse för den splittring vi nämnt av ungdomsförbundet till KKE (inrikes).

Man kan se Althusserns inflytande i viktiga teoretiska och politiska tidningar som *Politis* på 1970-talet och 1980-talet senare i *Theseis*, den teoretiska tidskrift som John Miles gav ut. Det innebär att det går lätt att hitta den sortens påverkan i många vänstergruppers terminologi.

Lite på skämt och med en viss överdrift skulle man kunna säga att Althusser spelar lite samma roll för den grekiska vänstern som Hegel gjorde i 1840-talets Tyskland. Det finns althusserianer till vänster och althusserianer till höger. Till exempel är Aristide Baltas, nuvarande utbildnings- och kulturministern och en gång kopplad till *Politis* och rörelsen på universiteten, en internationellt erkänd expert på Althusser.⁹

Bra, då går vi över till de obehagliga frågorna. Uppfattningen utanför Grekland är att Antarsyas resultat i valen är näst intill obefintliga och att inget tyder på att det finns någon tendens att de kommer att förbättras på något betydande sätt. Och det som stör många inom den anti-kapitalistiska vänstern utanför Grekland är inte så mycket att Antarsya bildats eller nödvändigheten av att samla den revolutionära vänstern och ha en självständig existens utanför Syriza, utan, för det första, vägran att ge ett positivt svar på kravet på en regering med den vänster som är mot åtstramningarna, och mer specifikt, den orubbliga inställningen att det under alla omständigheter är nödvändigt att ställa upp på egen hand i val. Trots den enorma mängd energi som går åt till detta och för så minimala resultat. Vad svarar du på det?

Som jag sade tidigare är det uppenbart att vi måste ägna oss åt självkritik en tid. Ser man bara till valresultaten går det inte att förstå det verkliga inflytande som Antarsya har, dess roll i de sociala protesterna, den roll det spelar i diskussionerna inom vänstern, dess verkliga politiska inflytande. Det står klart att Antarsya och dess ståndpunkter når ut mycket längre, men samtidigt, på grund av trycket från valrörelsen, kunde vi inte göra bättre från oss.

Men är inte det ett problem? Alla inser att Antarsya inte bara är någon liten betydelselös grupp, men kontrasten mellan valresultaten – som är katastrofala, mikroskopiska – och det bredare inflytandet ...

Det problemet rör också motsägelserna i Antarsyas strategi. Som jag sade, fram till 2009 eller 2010, i början av krisen, gick det att se betoningen på samling och omorganisering av krafterna inom den antikapitalistiska vänstern som ett mål i sig. Det var nödvändigt att få de antikapitalistiska krafterna inom vänstern att ägna sig åt något mer enande och mer pröva masslinjen, utan att satsa särskilt mycket på valrörelser.

⁹ Althusser hade även visst inflytande inom vissa delar av den svenska vänstern på 1970-talet, bl a i Förbundet Kommunist och kretsen kring tidskriften *Zenit*.

Men problemet är att efter krisen var det uppenbart att den radikala vänstern måste inrikta sig på att nå ut till fler och spela en mycket större roll. Jag tror att det var just där, som våra största problem kom upp till ytan.

Jag understryker första personen pluralis [vi] här – jag vill inte att det ska framstå som enbart kritik av andra tendenser. Vi bär alla på spåren, eller ärren, från hela den revolutionära vänsterns krisperiod. För vad var den antikapitalistiska vänstern för något fram till den perioden? Vad var den antikapitalistiska vänstern för något på 1990-talet och i början av 2000-talet?

Det rörde sig om en motståndets vänster, om aktivism i rörelserna och ett allmänt ideologiskt och moraliskt försvar av det revolutionära perspektivet. Det fanns ingen konsekvent strategi, det var inte någon vänster som kunde sikta på makt eller hegemoni och den saknade en revolutionär strategi. Trots några enträgna uppmaningar på internationell nivå – jag tänker speciellt på när den nu bortgångne Daniel Bensaïd uppmanade oss att öppna en debatt om strategin – blev det aldrig någonting av med den debatten.

Det går till och med att säga att på sätt och vis hade Syriza samma problem, även de företrädde vänstern, om än inte antikapitalistisk, med motstånd, protester och ett allmänt ideologiskt försvar av ett socialistiskt perspektiv. Och när Syriza konfronterades med den politiska makten hamnade man åter i alla de gamla problemen med gamla synsätt från eurokommunismens högerinriktning och dess tal om ett progressivt sätt att regera, man klarade inte av att se staten för vad den är, bortsett från frågan om EU.

Jag skulle nog säga att vår vänster, den antikapitalistiska vänstern, fortfarande befann sig i en strategisk kris under denna period och det gjorde att vi missade viktiga politiska möjligheter, avgörande ögonblick, eftersom denna oförmåga att inte ha något svar på de dagliga utmaningarna också visade sig inom Antarsya. Exempelvis var vi den första tendensen inom vänstern, som förstod att det gick att ha ett tydligt program med övergångskrav som svar på krisen, att man kunde vara radikal och antikapitalistisk och samtidigt ha en känsla för de omedelbara frågorna och lätt kunna förmedla detta till folk.

Det handlade om en kombination av omedelbart stopp för avbetalningar på lånen och skuldavskrivning, utträde ur eurozonen, brytning med EU, omfattande nationaliseringar som en del av ett program för att få igång produktionen. Det var saker som det gick att tala med folk om och de kunde inse att det var något som det gick att starta med.

Efterhand stod det klart att det pågick en viktig process, som både handlade om samling av krafter inom vänstern och nya motsättningar, i synnerhet i frågan om euron. Samtidigt saknade vi all erforderlig djärvhet för att gå ut med ett öppet upprop, vi kunde ha byggt en bredare allians baserad på ett avvisande av avbetalningar på skulden, utträde ur euron, nationaliseringar och lite allmänna hänvisningar till en socialistisk politik.

Detta var möjligt under den perioden. Om den processen hade fått fortsätta – jag vill inte påstå att ansvaret bara vilade på oss, man skulle kunna ställa samma fråga beträffande hur vänsterströmningarna inom Syriza agerade – kunde vi ha haft ett helt annat politiskt landskap inom vänstern i början av rörelsen, kanske en helt annan styrkebalans.

För det andra hade vi Torgrörelsen. Vi var med i den, varenda dag var vi på torgen. Men vi visste inte vad vi skulle göra av den. Orsaken var varken simpel ”sociologi” eller bara detta imponerande sammanflöde av folk som var politiskt aktiva och folk som aldrig tidigare deltagit i någon protest. På samma gång var det ett avgörande ögonblick för en återpolitisering av samhället genom dessa krav på att återta de offentliga platserna, det var tydligt att folk tittade sig omkring efter en ny politik.

Men den här tanken slog oss aldrig: hur ska vi kunna omvandla detta till en konstituerande process för en ny vänster? Vi tänkte aldrig på det. Det gjorde vi först efteråt. Till exempel hör jag många som nu är imponerade av Podemos framväxt i Spanien, och då blir jag självkritisk, för vi hade något som var större – Rörelsen på torgen i Grekland 2011 var större än rörelsen kring *los indignados* och den inkluderade hela vänstern.

Sen insåg vi förstås aldrig att det var makten det hela handlade om. Vi begrep det inte. Vi inledde valrörelsen 2012 med att försöka vara den bästa oppositionen mot systemets partier. I själva verket var det uppenbart att den politiska krisen var väldigt djup. Efter två år av intensiv kamp, där vi hade använt alla traditionella och icke traditionella medel för att utöva påtryckningar på regeringen hade folk insett att bara ett politiskt brott med systemet kunde sätta stopp för åtstramningspolitiken.

Någon borde ha försett dem med en strategisk politisk utväg och krävt regeringsmakten. I det läget var det inte vår uppfattning, men Syriza hade den. Jag vet inte om Syriza hade den genom något slags insikt, eller om det berodde på någon form av maximalistisk opportunistisk under valrörelsen för att kunna hålla ut under trycket från andra tendenser. Men det passade in, det var det tecken som behövdes i den politiska krisen.

Ja, det var en fråga om makten och det ledde till en ny politisk fas. Den antikapitalistiska vänstern kunde inte svara på den utmaningen, eftersom den inte hade någon riktig revolutionär strategi. På grund av att vi aldrig haft några seriösa samtal om hur man, i en avancerad kapitalistisk samhällsformation, ska kunna förena frågan om regeringsmakten med former för folkakt underifrån, som en del av en ytterst originell version av en strategi för dubbelmakt. Men vi tänkte inte på sådana frågor.

Till och med efter 2012, efter valchocken, i både positiv och negativ bemärkelse, fortsatte vi att undvika frågan om att utarbeta en strategi. Om man går in i en valrörelse, som kan leda till att Syriza bildar regering, hur ska man då kunna göra så att ens röst blir till nytta? Inte en röst för att visa sitt ideologiska engagemang, utan en röst som är till nytta inom ett parlamentariskt system?

Om man klarade av att ha sin egen speciella syn på en vänsterregering och det slags program och politik den kräver, då skulle man kunna säga: ”OK, ni röstar på oss, eftersom vi kommer att sitta på avgörandet i parlamentet, vi kan driva på i den riktningen, eller vi kommer att vara en nyttig opposition i parlamentet.”

Men vi utvecklade inte vår syn på konjunkturen. Det tog till och med lång tid för oss att bestämma oss för om Antarsya skulle samarbeta med andra krafter som stod organisationen nära – socialistiska motståndare till euron eller kommunister eller andra krafter. Det ledde till ett stort slöseri med politisk tid och politiskt kapital innan vi lyckades formulera en mer enhetsinriktad ståndpunkt.

Det handlade inte om att folk vände ryggen till oss för att de ansåg oss vara paranoida vänsterister eller klassförrädare. Utan det var för att de resonerade på följande vis: ”Jo, ni säger saker som är bättre eller mer träffande, men nu handlar det om ett val, vi måste veta hur våra röster ska kunna komma till nytta.”

Jag tror att vi måste ta allt detta i beaktande och försöka att verkligen tänka efter och förändras, för jag anser inte att det handlar om huruvida man gör misstag, utan om man kan sluta upp med att göra samma misstag – det är den stora skillnaden i livet över huvud taget, inte bara inom politiken. Man måste kunna använda den katarsis, den katalytiska karaktär, som hela processen innehåller. Vi befinner oss i en mycket avgörande situation i Grekland i den betydelsen att matchen inte är över.

Det här är inte 1981. Då hade Pasok hegemonin. Det började genomföra en viss version av ett vänsterreformistiskt program, för en välfärdsstat och för modernisering av kapitalismen. Ingen hade något alternativ att komma med. Det är därför Pasok kunde suga upp och korrumpiera vänstern. Så ser det inte ut idag. Den nya regeringen är satt under oerhört tryck från EU och vad vi ser är en permanent och cynisk statskupp mot det grekiska folkets suveränitet. Det är en motsägelsefull situation.

Men till och med nu, under denna period av förhandlingar, oavsett om avgörandet kommer i juni eller om det tar längre tid, finns utrymme för ett alternativ. Ett alternativ som verkligen besvarar de avgörande frågorna, inte något exempel på bristande teoretisk och politisk vilja, någon förenklad kritik från vänster med de här tongångarna, ”Äh, de är ju renegater, de kommer att misslyckas”, det vore bara en ursäkt för att inte göra någonting alls.

Jag talar om en verklig satsning på att lägga fram ett alternativ, som skulle handla om vad det nu skulle betyda för Grekland om det gick i en annan riktning, att inte missa denna historiska möjlighet, och inte låta sig besegras av EU och det internationella kapitalet.

Vi behöver konkreta förslag om vad en verklig vänsterregering skulle göra åt skuldfrågan, med euron, med nationaliseringar, osv. Vi behöver en färdplan för hur vi ska lämna euron, mycket specifika och praktiska detaljer om hur vi ska vägra lyda EU, om nationaliseringar, osv. Vi behöver konkreta förslag till en ny konstituerande process och hur en djupgående omvandling av institutionerna ska förenas med nya former av agerande av den folkliga rörelsen.

Det är den sortens politik, som behövs idag. Vi behöver ingen politisk och teoretisk bekvämlighet, där vi bara kritiserar regeringens brister. Vi måste givetvis kritisera Syriza, trycka på kritiken, men också utarbeta ett alternativ.

Detta är vad som gäller om vi också vill vara en del av lösningen. För om denna historiska cykel slutar med att kapitalismen helt tar över makten på den politiska scenen så kommer vi ytterst att bära en del av skulden för nederlaget. Då kommer folk att lägga skulden lika mycket på oss för att vi missat möjligheten att göra Grekland till den svagaste länken i den europeiska kedjan.

Naturligtvis innehåller frågan en vidare historisk dimension. Och det är vad jag anser vara utmaningen för Antarsya, för EU-motståndarna i allmänhet, och på ett lite annorlunda sätt för vänstern, de antikapitalistiska krafterna inom Syriza. Vi måste hitta vägar att utarbeta alternativet, för mig är det vad utmaningen handlar om.

Varför samarbetade ni inte med Syriza? Skulle inte det kunna ses som en ”enhetsfronts-taktik”?

Svaret handlar just om strategi. Den stora skiljelinjen i det grekiska samhället idag gäller inte bara frågan om åtstramningar. Det har mer att göra med om det kommer att bli någon brytning med vad den grekiska bourgeoisin talat om de senaste 50 åren, nämligen bindningen till den europeiska ”integrationsprocessen”.

Att idag lämna den onda cirkeln med åtstramning, recession och skulder skulle framför allt handla om en brytning med den inbäddade nyliberalismen och EU:s och eurozonens

nyliberala karaktär. Och det är här vi märker bristerna i Europavänligheten hos den ledande gruppen inom Syriza.

Vi hävdar att vi om vi på ett progressivt och demokratiskt sätt ska ta oss ur den grekiska krisen behövs det ett program för ett brott med den europeiska processen och vi trycker på att en strategi för brytningar måste utarbetas och företrädas politiskt av den autonoma polen inom den radikala och EU-fientliga vänstern.

Det innebär inte någon klassisk sekterism. Vi är väl medvetna om att många medlemmar i vänsterströmningarna inom Syriza har liknande uppfattningar. Vi betonar att det behövs en dialog och samordning med dem och, givetvis, är vi väldigt intresserade av diskussioner inte bara med Syriza utan med den breda sociala allians, som Syriza representerar bland väljarna. Vi har alltid stått för samarbete inom rörelsen. Men det kräver att detta radikala alternativ håller sig politiskt självständigt om vi ska kunna påverka diskussionerna och mer allmänt den politiska och ideologiska styrkebalansen inom hela den grekiska vänstern.

Innebär detta att vi överger enhetsfronten? Nej, men en enhetsfront kan inte byggas utan programmatisk bas och en enande inriktning, som utgår från de grundläggande skiljelinjerna i varje specifik historisk period, och i fallet Grekland handlar det om frågan om Greklands relation med EU, frågan om ett alternativ till ”den europeiska vägen”.

Jag anser inte att vad som behövs idag bara handlar om en front mellan de revolutionära krafterna, särskilt inte i ett läge som Greklands, och där kanske jag är oenig med en del kamrater i Antarsya. Jag anser att vi behöver en radikal vänster som grundas på den nödvändiga strategin med brytningar, en front som med nödvändighet kommer att vara motsägelsefull och där de antikapitalistiska krafterna kan ta strid om makten.

En sådan front, som skulle sträva efter att bli den ledande kraften inom en bred social allians, ett potentiellt ”historiskt block”, är oundgänglig om vi verkligen vill kunna utnyttja det historiska fönster som öppnats i Grekland. Men Syriza är långt ifrån att vara denna front och det kräver att vänstern utarbetar ett projekt, som skiljer sig både från ”realismen” och sekterismen.

Vad anser du om läget just nu och Syriza-ANEL-regeringen? Vilken hållning anser du att Antarsya ska inta?

Ja, Syriza-ANEL-regeringens första månader vid makten har tydligt visat vilket tryck Greklands långivare kan utöva för att få igenom åtstramningar och nyliberala reformer. EU och IMF förvägrar just nu Greklands regering rätten att genomföra ens ett mycket återhållsamt och inte särskilt radikalt program. För närvarande utnyttjar de att Grekland får stöd av EU och penninginjektioner från Europeiska centralbanken och ägnar sig åt utpressning för att få den nya regeringen att fortsätta samma socialt förödande politik.

Beräkningen bakom detta är inte bara teknisk utan politisk med budskapet att ingen kan slippa ifrån den extremt rigorösa nyliberalism, som de ledande krafterna inom EU betraktar som normal. Problemet med den nya grekiska regeringen är att den håller fast vid att det går att förhandla med EU och IMF om att hitta en utväg ur åtstramningarna samtidigt som man fortsätter att vara med i eurozonen och där till fullo försöker uppfylla sina förpliktelser i skuldfrågan.

Det har lett till nästan plågsamma försök att finna de medel som krävs för återbetalning av lånen och en rad förhandlingar med representanter för ”institutionerna” (närmare bestämt den ökända trojkan) och det har bara lett till fortsatta krav på eftergifter och kompromisser och att man fått skjuta på viktiga vallöften från Syrizas sida. Alla nya överenskommelser med EU

och IMF och alla överenskommelser om nya lån kommer därför med nödvändighet att åtföljas av löften om mer åtstramningar och fler nyliberala reformer.

Vi får inte bara tro att det är i juni som det stora avgörandet med långivarna kommer och att den nya regeringen då har att välja mellan kapitulation och en heroisk sorti. Det kan också bli en ändlös cykel av förhandlingar, som leder in i en återvändsgränd och risk för stopp för betalningar, som följs av en ny tillfällig sista minuten-lösning (efter än fler eftergifter av den grekiska regeringen) och sedan en ny återvändsgränd, osv.

Vad beträffar den nya regeringen så behövs en konstruktiv kritik från vänsterns sida, en kritik av dess strategi och taktik utifrån de möjligheter som ges av det historiska fönster som öppnats, ytterst genom en kampvåg av aldrig tidigare skådat slag. Det kräver systematiska försök att komma med konkreta alternativ, som kan göra en annan utveckling möjlig, alltifrån de stora frågorna om relationerna med EU till de utmaningar vi står inför i vardagen.

Den sortens konstruktiva opposition skiljer sig helt från den taktik som KKE förespråkar där man inte bara mer eller mindre framställer Syriza som det borgerliga alternativet, utan som också baserar detta på en mycket defaitistisk syn på de fem senaste åren och som underskattar betydelsen av den kamp som förts och de enorma förändringarna i synen på den politiska representationen. För KKE är dess eget inflytande det enda kriteriet i bedömningen av ett politiskt läge, vilket måste betecknas som ett extremt fall av politisk "subjektivism"!

Jag vet också att det inom vissa delar av den antikapitalistiska vänstern finns en risk för att kort och gott fördöma Syriza och behandla den nya regeringen som en tänkbar socialliberal regering. Jag anser detta vara fel, eftersom det innebär en underskattning av möjligheterna att gå vidare och i vilken utsträckning det går att påverka situationen genom de folkliga klassernas strävanden och krav.

Ytterst skulle det bli en självuppfyllande profetia om den nya regeringen led nederlag och kapitulerade. Det kan också ligga en viss teoretisk och politisk bekvämlighet i att bara komma med en ström av antikapitalistiska ord i stället för att utarbeta konkreta alternativ till Europainriktningen, en bekvämlighet som nöjer sig med avståndstaganden och väntan på det oundvikliga nederlaget.

Vad som i stället behövs, i motsats till direkt uppbackning av regeringen eller rena fördömanden av den, är ett försök att tänka ut en strategi av brytningar som en del av en strategi för ett nytt "historiskt block". Att det vuxit fram en bred kampallians mellan arbetets och kulturens och kunskapens krafter, ett nytt politiskt uppvaknande i det grekiska samhället, olika sorters försök med nya sätt att få samhället att fungera – allt detta vittnar om möjligheten att ett nytt historiskt block intar en ledande roll i det grekiska samhället och utformar ett alternativ till den nu rådande nyliberalismen och med ett nytt socialistiskt perspektiv i sikte.

Det är uppenbart att den förhandlingsstrategi, som valts av den ledande gruppen inom Syriza, och hela den programmatiska inriktningen på att mildra åtstramningarna (och skapa ett nytt socialt säkerhetsnät som bas för en ny cykel av investeringar och tillväxt) inom ramen för eurozonen, inte alls svarar mot den utmaningen. Men samma gäller också en simpel anti-kapitalistisk retorik.

Det som behövs är arbete på ett program, en nödvändig färdplan för en brytning med euron och EU, om hur en vänsterregering ska kunna förenas med en stark rörelse och former för folkmakt underifrån, en modern variant av strategi för dubbelmakt, om ett nytt sätt att se på djupgående förändringar av institutionerna, om vad vi kan lära av pågående försök med självstyre och samhällelig solidaritet.

Varför trycka så hårt på brytningen med euron och EU?

Den grekiska krisens omfattning och djup går inte att förstå utan att ta hänsyn till utvecklingen av ”den europeiska integrationen”. Krisen i Grekland och den sociala ödeläggelsen på grund av åtstramningspaketen är ett uttryck för den djupt odemokratiska karaktären och den nyliberalism som finns inbäddad i den europeiska integrationsprocessen och särskilt då eurozonen.

Sen 2010 har Grekland utgjort ett gigantiskt övningsfält i de europeiska institutionernas försök att genomföra en våldsam förändring av den samhälleliga paradigmen. Detta är inget undantag utan håller på att bli det normala inom EU. Euron och de europeiska avtalen är varken tekniska eller enbart monetära frågor. De leder till ett läge av begränsad suveränitet, som banar väg för de mest aggressiva kapitalistiska strategierna.

I den bemärkelsen är kampen mot euron och EU också en kamp för att återta folkets bestämmanderätt. Denna antidemokratiska och strängt disciplinära aspekt av den europeiska integrationen framgår uppenbart i olika avtal och de mekanismer som reglerar eurozonen, med alla bestraffningsåtgärder mot överdrivna underskott och i den logik som finns bakom det hårda samhällsekonomiska nationsbygge som Grekland påtvingats (där landet behandlats som en sorts stat som gjort bankrott).

Därför kan vi säga att frågan om suveräniteten blivit en klassfråga. Vi behöver en demokratisk och folklig suveränitet i betydelsen demokratisk kontroll som motvikt till det globaliserade kapitalets systematiska våld.

Givetvis är vi alla medvetna om de problem, som är kopplade till frågan om suveränitet, i synnerhet när det blir tal om nationalism, rasism, kolonialism. Men jag talar om en suveränitet som grundar sig på en samhällelig allians som skiljer sig från den borgerlig suveräniteten, en allians mellan folkliga krafter, grundad på en gemensam förutsättning i form av solidaritet och gemensam kamp från de underkuvade klasserna, att begreppet ”folk” (eller rent av ”nation”) återuppträffas som kollektivt subjekt för kamp och frigörelse.

Hur ser Antarsyas förhållande till de sociala rörelserna ut?

Antarsya har deltagit i de flesta sociala rörelserna. Förutom vår bakgrund i studentrörelsen har vi stark förankring i fackföreningsrörelsen, den antifascistiska rörelsen, och även i lokala rörelser och protester (det har spelat roll för Antarsyas framgångar i regions- och kommunalval). Det finns en stark kultur av engagemang i sociala rörelser inom Antarsya och man skulle kunna säga att ett skäl till att vi är respekterade som tendens inom vänstern beror på dynamiken och kvaliteten på det engagemanget.

Det har också att göra med den icke sekteristiska hållning som medlemmar av Antarsya har intagit i fackföreningar och sociala rörelser. Den respekt de visat för rörelsernas självständighet och demokrati och att de hållit hårt på enhet i kampen står i bjärt kontrast till KKE:s sekterism och deras sätt att insistera på separata ”klassenheter”, separata massmöten, separata aktionsdagar, som bara lett till onödig splittring och oförmåga att samordna krafterna vid avgörande tillfällen.

Det innebär att vårt främsta mål, på ett eller annat sätt, är att först få till stånd en rörelse, massdeltagande och massmobilisering, att trappa upp kampen och utifrån detta förändra den politiska styrkebalansen – i stället för tvärtom. Att vi trycker så hårt på behovet av framgångsrika rörelser innebär förstås att vi verkligen vill ta det ansvar detta innebär och inte bara ”stödja” dem, som anhängare eller agitatorer vid sidan om, eller bara se dem som en möjlighet till rekrytering.

Vilka lärdomar kan vi dra av de grekiska erfarenheterna beträffande krisen inom den antikapitalistiska vänstern och möjligheterna till en nystart för den?

Jag tror det finns viktiga lärdomar. Grekland har visat att det går att få till stånd betydande kamp och protester under en social och ekonomisk kris, vilket kan leda till en hegemonisk kris som ger vänstern möjligheter att ingripa.

Samtidigt har det också gjort uppenbart att om inte den antikapitalistiska vänstern kan svara mot den utmaningen så kan den hamna i ett läge, där initiativet övergår till den reformistiska vänstern. I ett sådant läge räcker det inte med engagemang i rörelsen. Det avgörande är politisk strategi och program, förmågan att förstå möjligheterna i varje historisk vändpunkt.

Man kan också säga att krisen i Grekland också fungerat som ett lackmustest för bristerna i en viss variant av antikapitalistisk politik, som baseras på en kombination av motstånd mot nyliberalismen och allmänt ideologiskt försvar av socialismen. Vad som krävs är en antikapitalistisk vänster, som kan ge svar på utmaningen om makt och hegemoni och försöker tänka i termer av möjliga historiska block.

Att de flesta strömningarna inom den antikapitalistiska vänstern, i varje fall i Europa, i en tid av djup kris för nyliberalismen där massrörelser uppstått i global skala, har hamnat i en strategisk och ideologisk kris, råkat ut för olika former av interna stridigheter, visat sina organisatoriska begränsningar – allt detta gör det ytterst nödvändigt och angeläget med en process av kollektiv självkritik och ett försök att verkligen försöka tänka ut andra sätt att arbeta politiskt.

En viktig del av denna självkritik måste gå ut på att vi under rådande läge inte kan fortsätta att tänka i termer av historiska strömningar och att vi inte kan hålla fast vid traditionella metoder för att bygga organisationerna som embryon till partiet.

I stället behöver vi en ny konstituerande process för den antikapitalistiska vänstern som grundar sig på en nykter analys av läget, en självkritisk hållning till begränsningarna i vårt tidigare agerande, en politisk och teoretisk konfrontation med de öppna frågorna om strategin och i synnerhet dialektiken mellan övergångsprogram, vänsterregering och folkliga rörelser som delar av en revolutionär strategi.

Det finns ett desperat behov att starta en strategisk debatt baserad på dagens mest brådskande frågor; vi måste vägra att bara dogmatiskt hänvisa till klassikerna; begrepp som ”arbetarkontroll” måste förvandlas från slagord till politiska processer och eftertanke; vi måste trycka på konkreta värderingar av lärdomarna från rörelserna, inklusive de olikartade erfarenheterna av vänsterstyre i Latinamerika; vi måste tänka igenom den nödvändiga dialektiken mellan ”ställningskrig” och ”rörlig krigföring” i ett läge kännetecknat av ”en passiv nyliberal revolution” och en kris för den nyliberala samhällsynen.

En nödvändig del av denna process måste vara att acceptera att alla organisationer inom den antikapitalistiska vänstern idag bara är skärvor ur en lång historia av kris inom den revolutionära rörelsen och där ingen får anse sig vara den som är ensam om den politiska sanningen.

Det är orsaken till att fronten har en så strategisk roll i den nödvändiga omstruktureringen av den antikapitalistiska vänstern. Vi behöver demokratiska fronter som kan dra till sig och samla alla olika strömningar, grupper, stämningar, erfarenheter inom den antikapitalistiska vänstern och som kan bidra till uppkomsten av nya politiska synteser med sikte på att kunna ta itu med den nya konjunkturen.

Synen på den demokratiska fronten som laboratorium där strategin utarbetas kollektivt och där rörelsernas erfarenheter går att översätta till omfattande massriktad politisk aktivitet är sannerligen mycket viktig och trots de många bristerna har Antarsyas historia som demokratisk front har sannerligen också mycket att komma med i denna debatt.

Översättning: Björn Erik Rosin